

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post til postmottak@aid.dep.no

Deres ref:
200902081-/EBB

Vår ref: #89177v1/th-th

Saksbehandler: Trude Hafslund
th@jus.no T +47 22 03 50 61

08.01.2010

Høringsuttalelse - utkast til forskrift om arbeidsavklaringspenger og utkast til forskrift om tilleggsstønader etter folketrygdloven kapittel 11 og endringer i ny § 11-13 tredje ledd i folketrygdloven

I. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 3. desember 2009 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for velferdsrett. Lovutvalget består av Kristel Heyerdahl, Rita Helene Krøgenes Aase, Hanna Fossen, Helge Hjort og Knut Lindboe.

II. Advokatforeningens kommentarer til forslaget

I høringsbrevet fremkommer det at de fleste av de foreslåtte forskriftsbestemmelsene bare er en videreføring fra dagens forskrifter, og at flere av dem er varslet i Ot.prp. nr. 4 (2008 – 2009). Videre er forslagene i stor grad utarbeidet for å harmonisere forskriftene. I følge høringsbrevet er det bare innholdet i §§ 1-4 som er nytt.

De forskriftsbestemmelsene som videreføres fra dagens forskrifter, har allerede vært ute på høring i forbindelse med den aktuelle forskriften og Advokatforeningens ser derfor ikke behov for å kommentere disse i nærværende høringsbrev. I det følgende vil bare de nye bestemmelsene i § 1-4 bli berørt.

Kommentarer til utkast til forskrift til arbeidsavklaringspenger

§ 1 Unntak fra kravet om forutgående medlemskap

Advokatforeningen ser det i utgangspunktet som positivt at mottakergruppen utvides. Arbeidsavklaringspenger skal tre i stedet for rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad og vil dermed komme til å omfatte en stor gruppe ulikartede mennesker. Det er realistisk å anta at det vil være behov for et regelverk som fanger opp så mange som mulig.

Det er imidlertid ikke udelt positivt at unntaksregelen som utgangspunkt skal være gjenstand for forvaltningens frie skjønn. Advokatforeningen frykter at dette vil skape usaklige forskjellsbehandlinger. Folketrygdens utbetalinger bør i stor grad være standardiserte og ikke invitere til for vide fortolkningsrammer. Å gjøre unntak "når særlige grunner gjør det rimelig" er etter Advokatforeningens mening for generell og lite presis i forhold til hvem unntaket er ment å gjelde for.

Dersom litra a)-d) er ment som en eksemplifisering av "særlige grunner", bør det gjøres klart i forskriftsteksten at andre unntak skal være av samme art og karakter. Eventuelt at det gis et tillegg i teksten hvor det defineres tydeligere hvilke unntak som er ment å falle innenfor det frie skjønn.

§ 2 Unntak fra kravet om maksimal stønadsperiode

Advokatforeningen mener i utgangspunktet at det er positivt at det gjøres unntak fra grensen på fire år som maksimal stønadsperiode. Det er gunstig for den enkelte stønadmottaker at utbetalingene kan individualiseres og tilpasses dennes behov til enhver tid.

Advokatforeningen mener imidlertid at det er viktig at forlengelsen av stønadsperioden gjøres i samråd med stønadmottakeren. Å gjennomgå arbeidsavklaring kan være belastende for den enkelte. Dette gjelder både opplevelsen av å bli vurdert og analysert i oppfølgingspunktene (forskriften § 4), samt den usikkerheten som ligger i å motta midlertidige ytelser. Mange av de som i dag går på attføring, rehabilitering eller midlertidig uførepensjon har et ønske om og behov for å få en endelig avklaring av sin egen økonomiske situasjon. Dersom stønadsperioden for arbeidsavklaringspenger skal gjøres lenger enn fire år, er det derfor viktig at den enkelte er inneforstått med hva dette innebærer og så langt det er mulig har gitt sitt samtykke.

§ 3 Maksimal vedtaksperiode

Advokatforeningen er enig med departementet i at arbeidsavklaringspengene som hovedregel ikke vedtas for mer enn ett år av gangen.

Advokatforeningen mener imidlertid at det bør åpnes for å gjøre individuelle unntak fra hovedregelen. Det kan være konkrete tilfeller der man vet i forkant at tiltakene under arbeidsavklaringen vil ta mer enn ett år. Det være seg medisinsk behandling, rehabilitering eller attføring, også av yrkesmessig art.

I praksis vet man at søknad om fornyelse av midlertidige ytelser må fremsettes mange måneder før det gjeldende vedtaket utløper. Dette fordi saksbehandlingen ved NAV er svært lang. Der det er klart at arbeidsavklaringen vil ta mer enn ett år, vil det derfor være unødig ressurskrevende for både den private og det offentlige at det fremsettes ny søknad hvert år. Forskriften bør åpne for muligheten til å forlenge vedtaksperioden ut over ett år i slike tilfeller.

§ 4 Oppfølgingstidspunkter

Advokatforeningen er enig med departementets forslag til hovedregelen om halvårlege oppfølgingstidspunkter. Dette er helt nødvendig for å forhindre at den enkelte mottaker faller fra og for å gi arbeidsavklaringstiltakene best mulig effekt.

Det understrekes at oppfølgingstidspunktene bør legges til tidspunktet for eventuell fremsettelse av ny søknad/søknad om forlengelse av ytelsen. Da vil søknaden gi en oppdatert og realistisk oversikt over den trygdedes status og fremtidige behov.

III. Oppsummering

Advokatforeningen er i det alt vesentlige enig med departementet i forslagene til ny forskrift. Det er positivt at stønaden gjøres tilgjengelig for flere, og at den gjøres fleksibel for de enkelte tilfeller. Det er viktig å gi kontinuerlig oppfølging for en stadig vurdering av stønadens egnethet og mottakerens engasjement.

Advokatforeningen mener det er viktig å begrense forvaltningens mulighet for å utøve fritt skjønn slik at man unngår forskjellsbehandlinger innenfor folketrygdytelsene. Forskriftsteksten bør gi en klar ramme for det frie skjønn.

Midlertidige ytelser kan være belastende for mottakeren over tid. Særlig pga usikkerheten det skaper omkring vedkommendes fremtidige økonomiske situasjon. Forlengelse av stønadsperioden bør derfor gjøres i samråd med mottakeren.

Advokatforeningen understreker også betydningen av stønadsmottakerens samtykke når det gjelder lengden på stønadsperioden.

Vennlig hilsen

Berit Reiss-Andersen
leder

Merete Smith
generalsekretær